

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

قالی باف

خاص ناتوانان ذهنی و جسمی

گروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی و هنر

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۷۷/۸/۱

کد استاندارد: ۷-۵۴/۵۸/۳/۲

معاونت پژوهش و برنامه ریزی: تهران- خیابان
آزادی- نبش چهارراه خوش- سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور- طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کد پستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه های درسی: تهران- خیابان
آزادی- خیابان خوش شمالی- تقاطع خوش و نصرت-
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات- طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷
کد پستی: ۱۴۵۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

نام استاندارد: قالی باف درجه ۳

دبیر کمیسیون: فرشته هنرین

حروفچین: لاله بهارلویی

ناشر: سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

تیراژ: ۵۰۰

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۷۷

چاپ و صحافی: اداره چاپ و انتشارات مدیریت پژوهش

مفاهیم اصطلاحات بکار برده شده در استاندارد

- =====
- ۱- کلمه آشنائی : به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی
 - ۲- کلمه شناسائی : به مفهوم داشتن اطلاعات کامل
 - ۳- کلمه اصول : به مفهوم میانی مطالب تئوری
 - ۴- کلمه توانائی : به مفهوم قدرت انجام کار

شرایط کارآموزی :

- =====
- ۱- حداقل تحصیلات : دسرم راهنمایی
 - ۲- وضعیت جسمانی : متناسب با شغل مربوطه
 - ۳- سایر شرایط : _____

تعریف

=====

قالی باف درجه ۳ کسی است که از عهده تشخیص کاربرد مواد مصرفی مناسب، نصب دار قالی و تنظیم آن، نقشه خوانی، چله کشی، گلیم بافی اول و آخر قالی، گره زدن و بود گذاری، شیرازه بافی، تشخیص معایب فرش، پایین کشیدن فرش و حفظ و نگهداری آن برآید.

- مدت دوره کارآموزی : ۹۶۰ ساعت
- ۱- زمان آموزش تئوری : ۱۱۴ ساعت
 - ۲- زمان آموزش عملی : ۸۴۶ ساعت

«فهرست توانایی های قالی باف درجه ۳»

ردیف	عنوان	صفحه
۱	توانایی تشخیص عوامل موثر محیط کار	۱
۲	توانایی تشخیص کاربرد مواد مصرفی مناسب	۱
۳	توانایی نصب دار قالی و تنظیم آن	۳
۴	توانایی نقشه خوانی	۴
۵	توانایی چله کشی	۴
۶	توانایی گلیم بافی اول و آخر قالی	۶
۷	توانایی گره زدن و بود گذاری	۷
۸	توانایی شیرازه بافی (کناره بافی)	۸
۹	توانایی تشخیص معایب فرش	۸
۱۰	توانایی پایین کشیدن فرش	۹
۱۱	توانایی حفظ و نگهداری فرش	۹
۱۲	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشت	۹

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳

رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل کمک آموزشی - محیط کار	۲	۳		توانایی تشخیص عوامل موثر محیط کار	۱
				آشنایی با عوامل موثر فیزیکی محیط کار	۱-۱
				آشنایی با عوامل فیزیولوژیکی محیط کار	۱-۲
				آشنایی با عوامل شیمیایی محیط کار	۱-۳
				آشنایی با عوامل بیولوژیکی محیط کار	۱-۴
		تشخیص عوامل موثر محیط کار	شناسایی اصول تشخیص عوامل موثر محیط کار	۱-۵	
- الیاف پشمی (کرک) - الیاف پنبه ای - الیاف ابریشمی - الیاف مصنوعی - وسایل کمک آموزشی	۸	۵۳		توانایی تشخیص کاربرد مواد مصرفی مناسب	۲
				آشنایی با مواد مصرفی در قالی بافی	۲-۱
				الیاف طبیعی :	۲-۱-۱
				الیاف پشمی (کرک)	۲-۱-۱-۱
				الیاف پنبه ای	۲-۱-۱-۲
				الیاف ابریشمی	۲-۱-۱-۳
		الیاف مصنوعی	۲-۱-۲		

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳

رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
				آشنایی با ویژگیهای الیاف پشمی و کاربرد آن در قالی بافی	۲-۲
				آشنایی با ویژگی رنگهای طبیعی پشم و قابلیت رنگ پذیری آنها	۲-۳
				آشنایی با مراحل آماده کردن پشم	۲-۴
				آشنایی با مراحل تبدیل پشم به خامه و کرک	۲-۵
				دستی	۲-۵-۱
				ماشینی	۲-۵-۲
				آشنایی با ویژگیهای پشم و کرک و موارد اختلاف آنها و کاربرد آنها	۲-۶
				آشنایی با روشهای شستشو و خشک کردن پنبه	۲-۷
				آشنایی با تهیه نخ از پنبه به روشهای گوناگون (نخ رسی)	۲-۸
				دستی	۲-۸-۱
				ماشینی	۲-۸-۲
				آشنایی با انواع ابریشم و کاربرد آن در قالی بافی	۲-۹
				ابریشم خام	۲-۹-۱
				ابریشم پخته	۲-۹-۲
				آشنایی با روشهای بسته بندی نخ کلاف (نخ پنبه ای)	۲-۱۰
					۲-۱۰-۱

استاندارد مهارت و آموزشی: قالی باف درجه ۳

رشته: صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
				۲-۱۰-۲ بقچه (نخ پنبه ای و پشم) ۲-۱۰-۳ عدل خامه ۲-۱۰-۴ عدل ابریشم ۲-۱۱ شناسایی اصول تشخیص کاربرد مواد مصرفی مناسب	
	۴۰	۵	- تشخیص کاربرد مواد مصرفی مناسب	۳ توانائی نصب دار قالی و تنظیم آن ۳-۱ آشنایی با دار قالی، انواع و کاربرد آن در مناطق مختلف ۳-۱-۱ دار افقی ۳-۱-۲ دار عمودی ۳-۱-۳ دار ثابت ۳-۱-۴ دار گردان ۳-۱-۵ دار فنلک دار ۳-۱-۶ دار تبریزی ۳-۲ آشنایی با اجزای تشکیل دهنده دار ۳-۲-۱ چوب های عمودی (راست رو - چپ رو) یا کول دار ۳-۲-۲ چوب های افقی (زیردار - سردار) ۳-۲-۳ هاف ۳-۲-۴ کوچی در دارهای فارسی باف ۳-۲-۵ گوه (گاوه)	
- انواع دارها - چوب های افقی - هاف - کوچی - گوه - تصاویری از انواع دارها فیلم های آموزشی سایر وسایل کمک آموزشی					

استاندارد مهارت و آموزشی: قالی باف درجه ۳

رشته: صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
			نصب دار قالی و تنظیم آن	شناسایی اصول نصب دار قالی و تنظیم آن	۳-۳
انواع نقشه (فارسی باف، ترکی باف) - کاغذ یادداشت - مداد و خودکار - وسایل کمک آموزشی (فیلم های نقشه قالی در مناطق مختلف)	۱۰	۵		توانایی نقشه خوانی	۴
				آشنایی با نقشه، انواع و کاربرد آن	۴-۱
				آشنایی با روش های نمایش نقشه قالی	۴-۲
				نقشه دستی	۴-۲-۱
				نقشه کامپیوتری	۴-۲-۲
			آشنایی با رج شمار قالی	۴-۳	
			محاسبه رج شمار قالی	شناسایی اصول محاسبه رج شمار قالی	۴-۴
			نقشه خوانی قالی	شناسایی اصول نقشه خوانی قالی	۴-۵
نخ تار (نخ پنبه ای) - وسایل کمک آموزشی	۱۸	۲۸		توانایی چله کشی	۵
				آشنایی با تار، انواع و کاربرد آن	۵-۱
				شناسایی اصول محاسبه تعداد تارها بر اساس نقشه مورد نظر	۵-۲
				شناسایی اصول انتخاب نخ مناسب چله کشی	۵-۳
				آشنایی با روش چله کشی، انواع	۵-۴

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳

رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
				و کاربرد آن در قالی بافی	
				فارسی باف	۵-۴-۱
				ترکی باف	۵-۴-۲
			شناسایی اصول چله کشی فارسی	شناسایی اصول چله کشی فارسی	۵-۵
			کشی فارسی باف	باف به دوروش	
				بسر روی دار ایستاده (در ابعاد کوچک)	۵-۵-۱
				بر روی زمین (در ابعاد بزرگ)	۵-۵-۲
			انتقال تارها در روش چله کشی	شناسایی اصول انتقال تارها در روش چله کشی	۵-۶
			تنظیم تارها	شناسایی اصول تنظیم تارها	۵-۷
			کوچی بندی در چله کشی فارسی باف	شناسایی اصول کوچی بندی در چله کشی فارسی باف	۵-۸
			چله کشی به روش ترکی باف	شناسایی اصول چله کشی به روش ترکی باف	۵-۹
			قرار دادن زهوار و چوب هاف روی دار	شناسایی اصول قرار دادن زهوار و چوب هاف روی دار	۵-۱۰
			پیدا کردن وسط دار	شناسایی اصول پیدا کردن وسط دار	۵-۱۱
			تقسیم بندی (سبه بندی) چوب سردار در زیر بر اساس تارهای مورد نیاز و رج شمار تعیین شده	شناسایی اصول تقسیم بندی (سبه بندی) چوب سردار در زیر بار بر اساس تارهای مورد نیاز و رج شمار تعیین شده	۵-۱۲

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳

رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
			- تنظیم میزان کشش تار - چله کشی در دارهای ترکی باف و فارسی باف - عیب یابی و رفع عیب از چله کشی	شناسایی اصول تنظیم میزان کشش تار به وسیله گوه در فارسی باف به وسیله فندک در ترکی باف شناسایی اصول چله کشی در دارهای ترکی باف و فارسی باف شناسایی اصول عیب یابی و رفع عیب از چله کشی	۵-۱۳ ۵-۱۳-۱ ۵-۱۳-۲ ۵-۱۴ ۵-۱۵
- نخ - چاقو - دفتین (کرکیت - کوبه) - قشو یا شانه - سیخ بود کشی - قیچی فارسی - انواع قلاب - قیچی ترکی - وسایل کمک آموزشی	۸۰	۱۶	- تراز کردن پایین کار - قرار دادن چوب تراز به جای زهوار اول	توانایی گلیم بافی اول و آخر قالی آشنایی با چوب تراز و محل قرار گرفتن آن شناسایی اصول تراز کردن پایین کار شناسایی اصول قرار دادن چوب تراز به جای زهوار اول آشنایی با نخ مناسب گلیم بافی آشنایی با ابزار قالی بافی ابزار در فارسی باف چاقو دفتین (کرکیت - کوبه) قشو یا شانه	۶ ۶-۱ ۶-۲ ۶-۳ ۶-۴ ۶-۵ ۶-۵-۱ ۶-۵-۱-۱ ۶-۵-۱-۲ ۶-۵-۱-۳

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳

رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
				قیچی فارسی (قیچی زاینده دار)	۶-۵-۱-۲
				ابزار در ترکی باف	۶-۵-۲
				انواع قلاب	۶-۵-۲-۱
				دفتین (دغه)	۶-۵-۲-۲
				قشو	۶-۵-۲-۳
				سیخ بود کشی	۶-۵-۲-۴
				قیچی ترکی	۶-۵-۲-۵
			رفع عیب از ابزار کار	شناسایی اصول رفع عیب از ابزار کار	۶-۶
			- گلیم بافی	شناسایی اصول گلیم بافی	۶-۷
			- کوبیدن گلیم	شناسایی اصول کوبیدن گلیم	۶-۸
	۲۵	۳۰		توانائی گره زدن و بود گذاری	۷
				آشنایی با گره، انواع و کاربرد آن	۷-۱
				گره ترکی	۷-۱-۱
				گره فارسی	۷-۱-۲
			- بافت انواع گره ترکی و فارسی	شناسایی اصول بافت انواع گره ترکی و فارسی	۷-۲
				آشنایی با بود، انواع و کاربرد آن	۷-۳
				بود کلفت (بودرو)	۷-۳-۱
				بود نازک	۷-۳-۲
			- بود گذاری (تمام لول)	شناسایی اصول بود گذاری	۷-۴

استاندارد مهارت و آموزشی: قالی باف درجه ۳

رشته: صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانائی و مطالب تئوری	ردیف
				۹-۱-۵	باریک و پهن شده کناره های کار
				۹-۱-۶	شکم دادگی از وسط کار
				۹-۲	شناسایی اصول تشخیص معایب فرش
- دار قالی - فرش بافته شده - قیچی	۸۰	۵		۱۰	توانایی پایین کشیدن فرش
				۱۰-۱	آشنایی با روش پایین کشیدن فرش
				۱۰-۲	آشنایی با ابزار لازم
				۱۰-۳	شناسایی اصول پایین کشیدن فرش - پایین کشیدن فرش
				۱۱	توانایی حفظ و نگهداری فرش
				۱۱-۱	آشنایی با اصول حفظ و نگهداری فرش روی دار و انبار
- انواع فرش بافته شده - وسایل کمک آموزشی	۱۵	۱۰		۱۱-۲	شناسایی اصول حفظ و نگهداری فرش روی دار و انبار
				۱۲	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشت
- وسایل ایمنی و بهداشت کار - وسایل کمک های اولیه	۲۰	۲		۱۲-۱	آشنایی با حوادث ضمن کار در قالی بافی

استاندارد مهارت و آموزشی : قالی باف درجه ۳
رشته : صنایع دستی

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	نظری	عملی		عنوان توانائی و مطالب نظری	ردیف
- وسایل آتش نشانی			- پیشگیری از حوادث	شناسایی اصول پیشگیری از حوادث	۱۲-۲
- وسایل کمک آموزشی			- رعایت نکات ایمنی در کارگاه	شناسایی اصول رعایت نکات ایمنی در کارگاه	۱۲-۳
- محیط کار			- رعایت نکات بهداشتی در کارگاه	شناسایی اصول رعایت نکات بهداشتی در کارگاه	۱۲-۴
			- انجام کمک های اولیه	آشنایی با اصول انجام کمکهای اولیه	۱۲-۵